

اظهاری نظر کارشناسی درباره:
«طرح یک فوریتی ساماندهی صنعت خودرو»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح یک فوریتی ساماندهی صنعت خودرو در جلسه ۱۳۹۸/۳/۲۸ به تصویب مجلس رسید که در اظهار نظر مورخ ۱۳۹۸/۴/۱۲ شورای نگهبان دارای ایرادات و مغایرت‌هایی با قانون اساسی و شرع دانسته شده است. مصوبه مورخ ۱۳۹۸/۵/۶ کمیسیون صنایع و معادن مجلس در مقام رفع این ایرادات به تصویب رسیده است که در ادامه گزارش کارشناسی این امر تقدیم می‌شود.

مخصوص سخن علمی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال چهارم

نظر کارشناسی

بند «۱» ایراد شورای نگهبان

بند «۱» نامه شورای نگهبان ناظر بر ماده (۲) مصوبه مجلس است. ماده (۲) مصوبه مجلس اشعار می‌داشت: «دولت موظف است طی مدت سه سال از لازم‌الاجرا شدن این قانون با اجرای صحیح سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن و سیاست‌های کلی تولید ملی، کار و سرمایه ایرانی، زمینه رقابت‌پذیری در صنعت خودرو را به نحوی فراهم نماید که تصدی‌گری دولت خاتمه یافته و دولت صرفاً اقدامات نظارتی و سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری را انجام دهد».

شماره ثبت:

۳۹۲

شماره چاپ:

۱۵۱۶

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۵/۲۲

بند «۱» نامه شورای نگهبان اشعار می‌داشت که حکم ماده (۲) مصوبه مجلس مبنی بر واگذاری صد درصد سهام بنگاه‌های مشمول صدر اصل ۴۴، با بند «ج» سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و در نتیجه بند «۱» اصل ۱۱۰ مغایر است. کمیسیون صنایع و معادن مجلس جهت رفع این ایراد، ماده (۲) را با حذف عبارت «تصدی‌گری دولت خاتمه یافته و» بعد از عبارت «فراهم نماید که» به تصویب رسانده است و در نتیجه ماده (۲) به این شرح شده است: «دولت موظف است طی مدت سه سال از لازم‌الاجرا شدن این قانون با اجرای صحیح سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن و سیاست‌های کلی تولید ملی، کار و سرمایه ایرانی، زمینه رقابت‌پذیری در صنعت خودرو را به نحوی فراهم نماید که دولت صرفاً اقدامات نظارتی و سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری را انجام دهد».

معاونت پژوهش‌های
سیاسی - حقوقی
مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۸۷۶-۳

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸/۵/۲۵

به‌رغم حذف عبارت مزبور، به نظر می‌رسد ایراد شورای نگهبان رفع نشده است؛ زیرا در عبارت «که دولت صرفاً اقدامات نظارتی و سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری را انجام دهد»، بر واژه «صرفاً» تصریح شده است و این تصریح دلالت بر انحصار داشته و به معنای نفی «تصدی‌گری دولت» خواهد بود که این اطلاق نفی تصدی‌گری، مورد ایراد شورای

نگهبان قرار گرفته بود. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود با رعایت آیین‌نامه داخلی مجلس، جهت رفع ایراد شورای نگهبان، واژه «صرفاً» نیز از ماده (۲) حذف شود.

بند «۲» ایراد شورای نگهبان

بند «۲» نامه شورای نگهبان اشعار می‌داشت که «در ماده (۵)، به کار بردن خط بیگانه (JV)، مغایر اصل ۱۵» است. کمیسیون صنایع و معادن مجلس جهت رفع این ایراد، در ماده (۵) عبارت لاتین «(JV)» را حذف کرد. به نظر می‌رسد که با این حذف، ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

بند «۳» ایراد شورای نگهبان

بند «۳» نامه شورای نگهبان اشعار می‌داشت که «در ماده (۷)، با عنایت به اینکه مشخص نیست مبدأ دوره پنج‌ساله چه زمانی است، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهارنظر خواهد شد. همچنین اطلاق مسئولیت تولیدکننده در جایی که خریدار عالم به عیوب بوده است، خلاف موازین شرع شناخته شد».

کمیسیون صنایع و معادن مجلس جهت رفع این ایراد، ماده (۷) را به شرح زیر اصلاح کرده است:

ماده (۷) - در صورت وقوع تصادف تا پنج‌سال پس از اولین شماره‌گذاری، شرکت سازنده داخلی یا نماینده رسمی شرکت سازنده خارجی یا واردکننده در صورتی که خریدار از عیب و نقص مذکور مطلع نباشد به میزان دخالت عیب و نقص مذکور و ایمنی خودرو در وقوع تصادف در میزان خسارت و تلفات حادثه، دارای مسئولیت مدنی هستند».

به نظر می‌رسد ایراد شورای نگهبان رفع شده است؛ اما متن مصوب کمیسیون، ابهام دارد زیرا بر عبارت «عیب و نقص مذکور» تصریح شده است، حال آنکه عیب و نقصی پیش از این، مورد بیان قرار نگرفته است و نیز، عبارت «به میزان دخالت عیب و نقص مذکور و ایمنی خودرو در وقوع تصادف در میزان خسارت و تلفات حادثه، دارای مسئولیت مدنی هستند» نسبت به مصوبه مجلس، ابهام دارد. ماده (۷) مصوب مجلس به روشنی اشعار می‌داشت: «در صورت وقوع تصادف در دوره پنج‌ساله و ارجاع به کارشناسی، کارشناسان رسمی موظفند میزان عیب و نقص ناشی از تولید خودرو در ایجاد تصادف و عامل حادثه را ذکر نمایند. شرکت سازنده داخلی یا نماینده رسمی شرکت سازنده خارجی به میزان دخالت نقص خودرو در علت وقوع تصادف و نقش ایمنی خودرو در میزان خسارت و تلفات حادثه، دارای مسئولیت مدنی است».

به نظر می‌رسد این ابهام در ماده (۷) مصوب کمیسیون با رعایت آیین‌نامه داخلی مجلس، باید به شرح پیشنهاد زیر رفع شود:

ماده (۷) - در صورت وقوع تصادف در دوره پنج‌ساله به مبدأ اولین شماره‌گذاری و ارجاع به کارشناسی، کارشناسان رسمی موظفند میزان عیب و نقص ناشی از تولید خودرو در ایجاد تصادف و عامل حادثه را ذکر نمایند. شرکت سازنده داخلی یا نماینده رسمی شرکت سازنده خارجی به میزان دخالت نقص خودرو در علت وقوع تصادف و نقش ایمنی خودرو در میزان خسارت و تلفات حادثه، در صورتی که خریدار از عیب و نقص مذکور مطلع نباشد، دارای مسئولیت مدنی است.

بند «۴» ایراد شورای نگهبان

بند «۴» نامه شورای نگهبان ناظر بر مغایرت استفاده از واژگان غیرفارسی در مصوبه مجلس با اصل ۱۵ بود که به نظر می‌رسد این ایراد در مصوبه کمیسیون با اصلاح ماده (۳) رفع شده است. طبق مصوبه کمیسیون، «در ماده (۳)، عبارت «تمام هیبریدی (مدل‌هایی که قابلیت شارژ از طریق اتصال به منبع‌های خارجی برق را نیز دارند)» به عبارت «ترکیبی (هیبریدی - انوعی که قابلیت پُر شدن مخزن انرژی (شارژ) از طریق اتصال به منبع‌های خارجی را نیز دارند)» و همچنین عبارت «غیرفسیلی» به عبارت «غیرسنگواره‌ای (غیرفسیلی)» اصلاح می‌شود».

تذکر شورای نگهبان

شورای نگهبان در تذکری خواستار تبدیل عبارت «شورای عالی رقابت» به «شورای رقابت» در ماده الحاقی ذیل ماده (۶) مصوبه شده است که کمیسیون نیز این اصلاح را انجام داده است.

نتیجه‌گیری

با توجه به مصوبه کمیسیون و ایرادات شورای نگهبان، به نظر می‌رسد به‌رغم رفع اشکالات شورای نگهبان، همچنان ایراد اول شورای نگهبان در مصوبه کمیسیون رفع نشده است و نیز ماده (۷) باید شفاف‌تر شود که شرح آن بیان شد.

